

Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Axa prioritară 3: Locuri de muncă pentru toți

Obiectivul tematic 3.7: Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană

Titlu proiect: “**PROMotorii Firmei Tale (PROFIT) – pentru regiunea Centru**”

POCU/82/3/7/104254

Activitatea 6.

Susținerea antreprenoriatului în regiunea de implementare a proiectului

6.3. Studiu de analiză în domeniul antreprenoriatului, bune practici și măsuri de susținere

Bune practici în antreprenoriat

EVALUAREA SI GESTIUNEA STOCURILOR DE MATERIALE IN CADRUL FIRMELOR

Autor:

HURLOIU LĂCRĂMIOARA RODICA

Expert bune practici în antreprenoriat

Noiembrie, 2019

Cantitățile de materii, mărfuri, semifabricate, combustibili, materiale, produse finite, deșeuri și altele necesare sau rezultate în cadrul procesului de fabricație se numesc stocuri. Acestea asigură desfășurarea continuă și ritmică a activităților unităților economice. Dacă vorbim despre standarde de evaluare, stocurile sunt : “Active deținute în vederea vânzării pe parcursul desfășurării normale a activității sau active în curs de producție pentru o astfel de vânzare sau active sub formă de materiale și alte consumabile ce urmează a fi folosite în procesul de producție sau pentru prestarea de servicii.”

Din punct de vedere al contabilității stocurile sunt ansamblul bunurilor sau serviciilor din cadrul unei unități patrimoniale destinate :

- sa fie vândute în aceeași stare ;
- sa fie vândute după prelucrarea lor;
- sa fie consumate după prima utilizare.

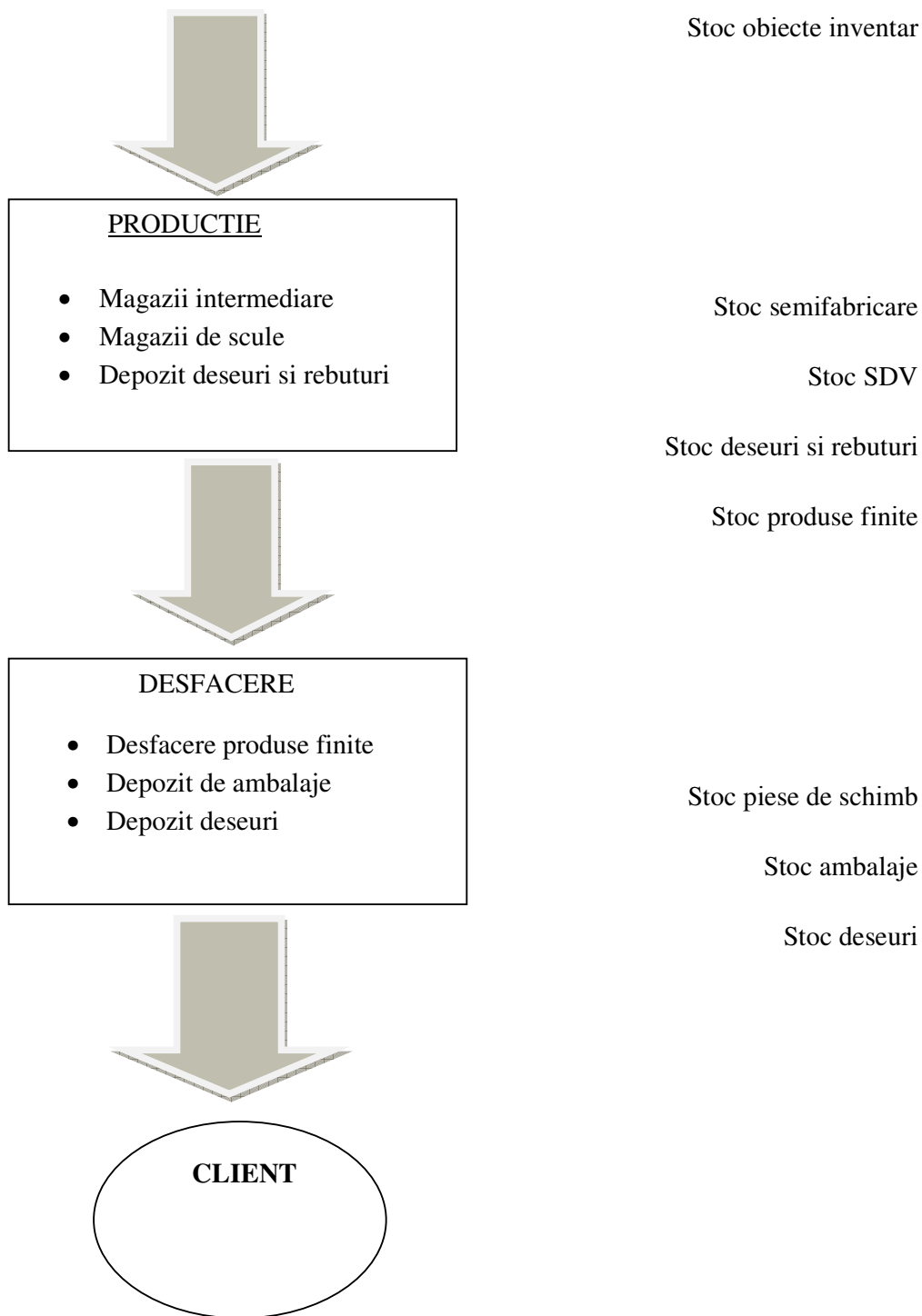
Stocul este rezerva de material, destinată să satisfacă cererea beneficiarilor, aceștia identificându-se după caz, unui client (stoc de produse finite), unui serviciu de fabricație (stoc de materii prime, materiale și semifabricate, unui serviciu de întreținere: piese de schimb, materiale consumabile, uleiuri, etc.

Procesul de stocare poate fi tratat ca “obiectiv necesar” nu numai ca urmare a naturii economice a acestuia, ci și pentru ca realizarea lui atrage costuri apreciabile, concretizate în spații de depozitare, echipamente și utilaje tehnologice pentru transport, depozitare și manipulare dar și fonduri financiare semnificative .

Nivelul stocurilor poate fi analizat din două puncte de vedere :

- Din punct de vedere al producătorului, care este interesat de nivelul stocului, pentru cunoașterea imobilizărilor totale a mijloacelor circulante, scopul fiind acela de a reduce costurile legate de acestea la un minim posibil;
- Din punct de vedere al beneficiarului, care dorește să fie mulțumit imediat pentru evita întreruperile de stoc. Aceste puncte de vedere sunt contradictorii, riscurile de ruptură de stoc fiind mai reduse dacă imobilizările producătorului sunt mai mari. Analiza conducerii stocurilor are ca scop principal căutarea unui echilibru între aceste două puncte de evaluare.

- <u>APROVIZIONARE</u> • Depozite materii prime • Magazii materiale • Magazii auxiliare	Stoc materii prime Stoc materiale Stoc combustibili Stoc subansambluri

La nivelul unei organizații, noțiunea de stoc include:

- stocul destinat producției unde vorbim de aprovizionarea cu materii prime, materiale etc.
- stocul de intermediere unde vorbim de aprovizionarea cu marfă
- stocul destinat vânzării, unde vorbim de problemele legate de valorificarea produselor finite, respectiv a mărfii.

O organizație are un flux de intrări pe care ea îl poate previziona într-o anumită măsură, precum și un flux de ieșiri, pe care arareori îl poate stăpâni, fiind impus de clienți. Sincronizarea celor două fluxuri cu debite diferite se realizează cu ajutorul stocării, conform figurii 1.

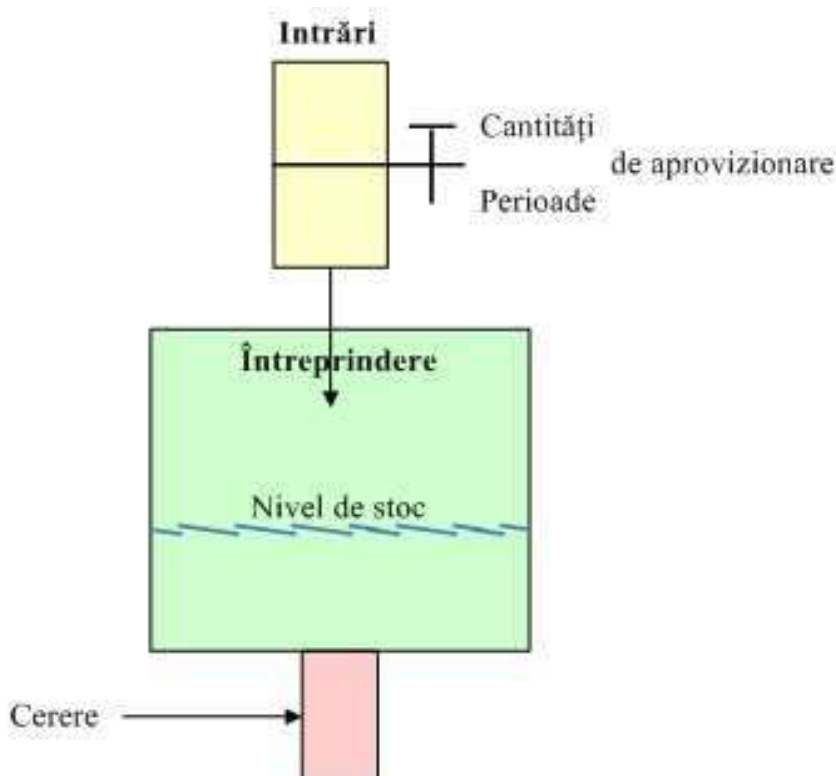

Fig. 1. Stocurile ca mod de sincronizare a intrărilor și ieșirilor.

Tipuri de stocuri :

- Stocuri de materii prime, care participa direct la fabricarea produselor si se regasesc in produsul finit integral sau partial, fie in starea lor initiala, fie intr-o stare transformata prin prelucrare;
- Stocuri de materiale consumabile, acestea cuprind materiale auxiliare, combustibili, piese de schimb, scule, seminte si materiale de plantat, furaje si altele care participa sau ajuta la procesul tehnologic de fabricatie fara a le regasi, de regula in produsul finit;

- Stocuri de subansamble (pompe, generatoare, reductoare, baterii, motoare, armaturi plus altele) necesare realizării produsului finit ;
- Stocuri de subfabricate, sunt produse al caror proces tehnologic a fost încheiat într-o secție (faza de fabricație) trec în continuare în procesul tehnologic al altor secții (faza de fabricație) sau se livrează ca atare clienților;
- Stocuri de animale și păsări, și anume animale născute și cele tinere de orice fel, crescute și folosite pentru reproducție, animalele și păsările pentru îngrășat pentru valorificarea ansamblurilor de albine .
- Stocuri de campament și amenajări temporare, care sunt bunuri cumparate sau construite pentru executarea lucrărilor și prestațiilor în construcții, fără a include acele categorii de lucrări care prin demolare sau demontare nu se pot recupera materialele (drumuri, plafoane și alei betonate, cuve din beton și altele);
- Stocuri de producție în curs de execuție care nu a trecut prin toate fazele de prelucrare sau care nu au fost supuse probelor și recepției finale.

CLASIFICAREA STOCURILOR

a) Clasificarea după apartenența la patrimoniu:

- Stocuri care fac parte din patrimoniul propriu și care se regăsesc fie în spațiile de depozitare ale unității economice (magazii, depozite, locuri de producție), fie la terți (materii prime și materiale aflate la terți, produse finite sau mărfuri aflate în custodie sau în consignație la terți);
- Stocuri care nu fac parte, produse finite sau mărfuri aflate în custodie sau în consignație la terți;
- Stocuri care nu fac parte din patrimoniul propriu și care se referă la stocurile primite spre prelucrare sau se află în custodie sau în regim de consignație .

b) Clasificarea în funcție de proveniența stocurilor:

- Stocuri obținute ca urmare a procesului de aprovizionare cum ar fi materiile prime, materialele, obiectele de inventar, animale și păsări achiziționate, mărfuri, ambalaje și altele;
- Stocuri rezultate din producție proprie cum ar fi: produsele finite, semifabricatele, piesele de schimb pentru produsele finite, animalele și păsările îngrășate pentru a fi valorificate, ambalaje și altele .

c) Clasificarea stocurilor din punct de vedere al producției :

- Stoc de amonte, care este stocul de producție destinat consumului intern (materii prime, materiale, combustibili și altele);
- Stocul în aval sau stocul de desfacere, destinat livrărilor către beneficiari ;
- Stocul interoperațional, destinat funcționării continue a unității economice .

d) Clasificarea din punct de vedere al rolului economic :

- Stoc cu rol de regulator, care permit reglarea fluxurilor de intrare și de ieșire a produselor între două faze succesive ale procesului tehnologic ;
- Stocuri cu rol strategic, care sunt formate din piese sau subansamble pentru mentenanța, necesare înlocuirii rapide în caz de accidente sau avarii;

- Stocuri speculative, care se referă la produse și materiale rare sau cu valoare fluctuantă .
- e)Din punct de vedere al modului de gestionare avem:
- stocuri cu gestiune normală
  - stocuri cu „afectare directă” (comandate special pentru o comandă particulară)
  - stocuri „fără gestiune” (din magazinele intermediare, cu o supraveghere globală)
  - stocuri de produse consumabile.
- f)Din punct de vedere modului de formare și al destinației lor stocurile pot fi:
- stoc curent
  - stoc de siguranță
  - stoc de pregătire sau de condiționare
  - stoc pentru transport intern
  - stoc de iarnă.

Fig a) Clasificarea stocurilor după apartenența la patrimoniu

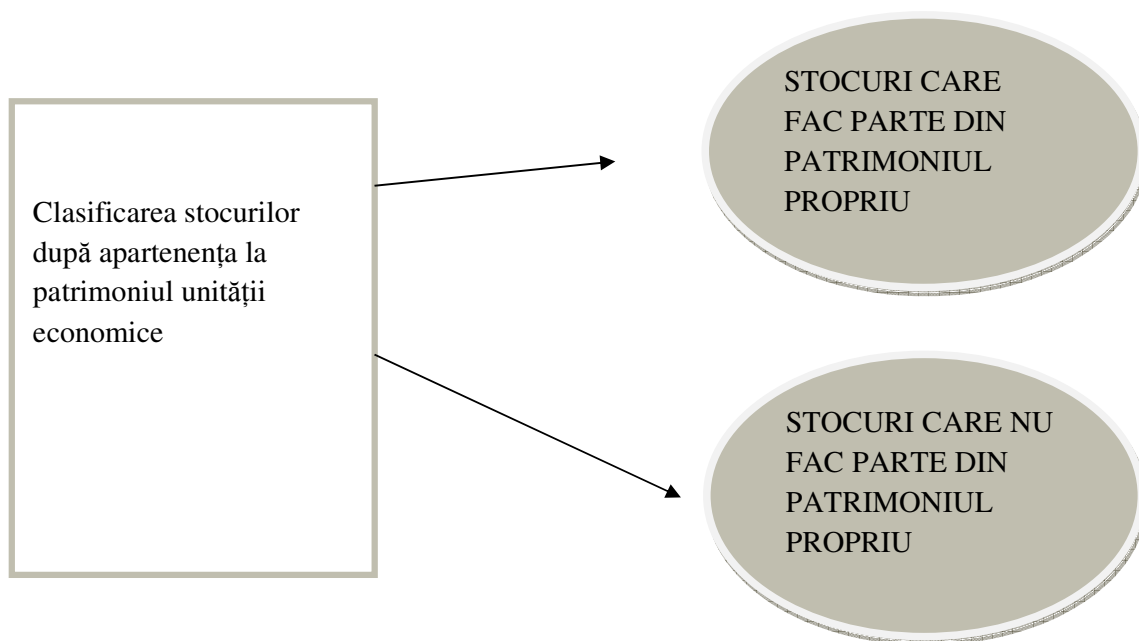

Fig b) Clasificarea stocurilor după producție

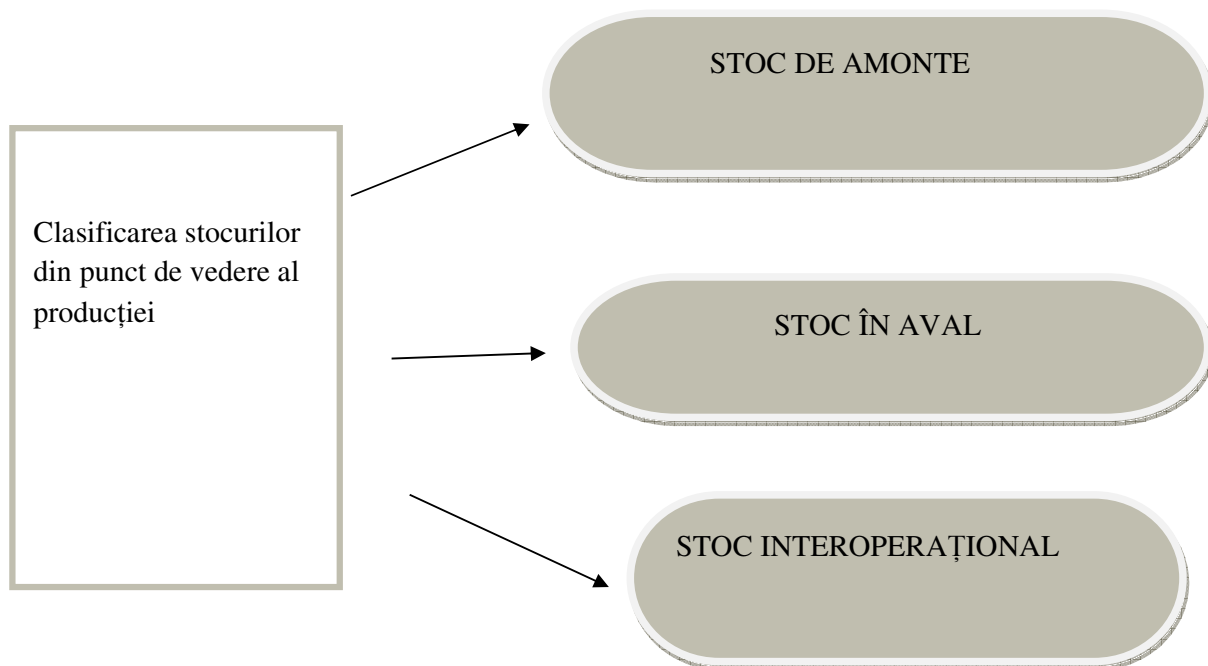
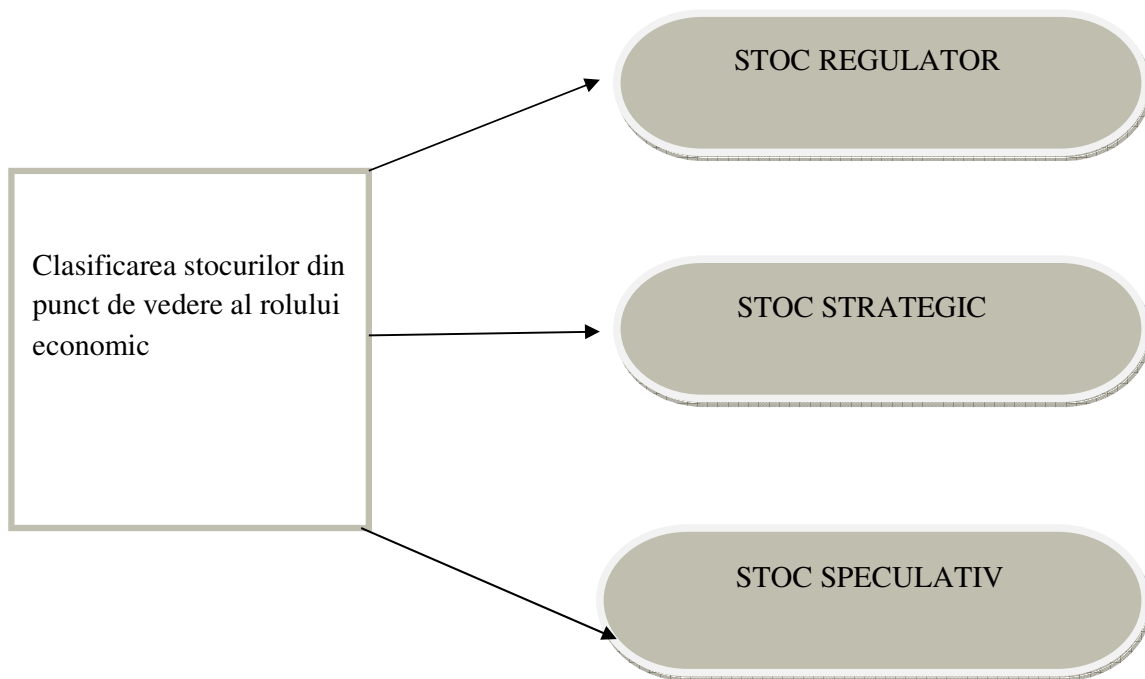

Fig d) Clasificarea stocurilor după rolul economic

Inventarierea stocurilor

Inventarierea se efectuează la locurile de existență, de depozitare sau de păstrare a stocurilor, prin :

- numarare
- cantatire
- masurare
- alte mijloace pentru determinarea existenței faptice a acestora.

Toate bunurile de inventariere, grupate pe gestiuni și categorii de bunuri, se înscriu în listele de invenatriere, care se semnează de către persoanele împuternicite ca atare să efectueze invenatrirerea.

Stocurile care nu fac parte din patrimoniul unității economice (bunuri aflate în custodie, bucuri în regim de consignație, bucuri închiriate, bunuri aduse de clienți în vederea prelucrării și altele) se înregistrează separat și se înscriu în liste de inventariere separate, care se trimit, spre știință, și persoanelor fizice sau juridice cărora le aparțin.

Sisteme de invenatariere :

- Sistemul inventarului permanent;
- Sistemul inventarului intermitent;
- Sistemul inventarului permanent presupune înregistrarea în contabilitate a tuturor operațiilor de intare și ieșire a bunurilor, ceea ce permite stabilirea și cunoașterea în orice moment a stocurilor, atât cantitativ cât și valoric .

La sfârșitul perioadei de gestiune, valoarea stocurilor se stabilește folosind relația:

$$SF=SI+VI-VE$$

unde:

SF - valoarea stocurilor finale

SI – valoarea stocurilor inițiale

VI – valoarea intrărilor de stocuri

VE – valoarea ieșirilor de stocuri

La sfârșitul exercițiului financiar, soldurile conturilor de stocuri sunt comparate cu soldurile faptice stabilite prin inventariere .

În cazul în care apar diferențe (plusuri sau minusuri pe inventar) acestea se vor regulariza, stocurile înscriindu-se la nivelul real .

La utilizarea sistemului inventarului permanent este posibil să se cunoască în orice moment cantitatea și valoarea bunurilor aflate în stoc, cu o precizie destul de mare. Sistemul inventarului permanent se aplică,de regulă, unităților economice mari.

Sistemul inventarului intermitent este aplicabil, de regulă, untatilor economice mici și mijlocii și constă în stabilirea ieșirilor și înregistrarea lor în constabilitate, pe baza inventarierii stocurilor la sfârșitul perioade.

VE – valoarea ierilor de stocuri

Procesul de producție este adeseori supus, în mod aleator, unor perturbații:

- de natură externă - legate de aprovizionarea cu cele necesare desfășurării activității;
- de natură internă - prezența rebuturilor, sincope în procesul de producție ca urmare a defecțiunilor, instabilitatea personalului etc.

Instrumentul prin care se încearcă diminuarea influențelor de natură externă sunt stocurile.

Necesitatea constituirii stocurilor de producție este justificată prin mai mulți factori care condiționează existența, nivelul, funcția și scopul constituirii lor:

- contradicția între caracterul specializat al producției și caracterul nespecializat al cererii;
- diferența spațială dintre producție și consum;
- caracterul sezonier al producției sau al consumului; astfel, la multe produse producția este continuă, iar consumul este sezonier pe când la produsele agricole situația este inversă;
- periodicitatea producției, consumului, transportului;
- necesitatea condiționării materialelor înaintea intrării lor în consum;
- dereglările în procesul de aprovizionare-transport sau față de factorii de forță majoră

(stare de necesitate, calamități naturale, caracterul deficitar al resurselor);

- necesitatea executării unor operațiuni ce înlesnesc procesul de livrare sau consum al materialelor (recepție, sortare, marcare, ambalare - dezambalare, formarea loturilor de livrare, pregătirea materialelor pentru consum etc.).

Putem spune deci că procesul de stocare apare ca un regulator al ritmului aprovizionărilor cu cel al producției, iar stocul reprezintă acel „tampon inevitabil” care asigură sincronizarea cererilor pentru consum cu momentele de furnizare a resurselor materiale.

Ca alte avantaje legate de crearea stocurilor de producție putem aminti:

- asigurarea desfășurării neîntrerupte a procesului de producție
- aprovizionarea doar pentru acoperirea consumului imediat nu este întotdeauna posibilă și eficientă din punct de vedere economic.

Sisteme de documente folosite la înregistrarea stocurilor de mărfuri :

-**Nota de recepție și constatare diferențe cunoscutul NIR** și este un document pentru recepția debunuri aprovizionate și în același timp este nu document justificativ pentru încărcarea în gestiune. Acest document se întocmește în două exemplare la locul de depozitare sau în unitatea cu amănuntul, după caz, pe măsura efectuării recepției.

-BONUL de predare,transfer,restituire este un formular tipizat, fără regim special și reprezintă un document de evidență care se poate folosi în anumite cazuri. Acesta se întocmește în două exemplare, pe măsura predării la magazie a produselor, de către secție, atelier, altele.

Acest bon se utilizează pentru :

- produse finite
- materiale refolosibile
- material semifabricate
- materiale nefolosite

[illegible]

-Lista de inventariere este documentul pentru inventarierea bunurilor aflate în gestiunile unității, care ajută la stabilirea lipsurilor și a plusurilor de bunuri (imobilizări, stocuri, materiale) și a altor valori (elemente de trezorerie). Aceasta se întocmește într-un exemplar, la locurile de depozitare, anual sau în situațiile prevăzute de dispozițiile legale, de către comisia de inventariere, pe gestiuni, conturi de valori, eventual grupe sau subgrupe .

-Factura este un instrument ce atestă o tranzacție comercială, fiind emisă de furnizorul de bunuri sau servicii către client și care creează o sarcină acestuia din urmă obligatia de plata aferentă achiziției.

-Mențiuni obligatorii pe factură : numărul de ordine; data emiterii facturii; dată la care au fost livrate bunurile; serviciile sau data încasării unui avans; denumirea/numele, adresa, TVA, denumirea/numele furnizorului, denumirea/numele și adresa beneficiarului; denumirea și cantitatea bunurilor livrate .

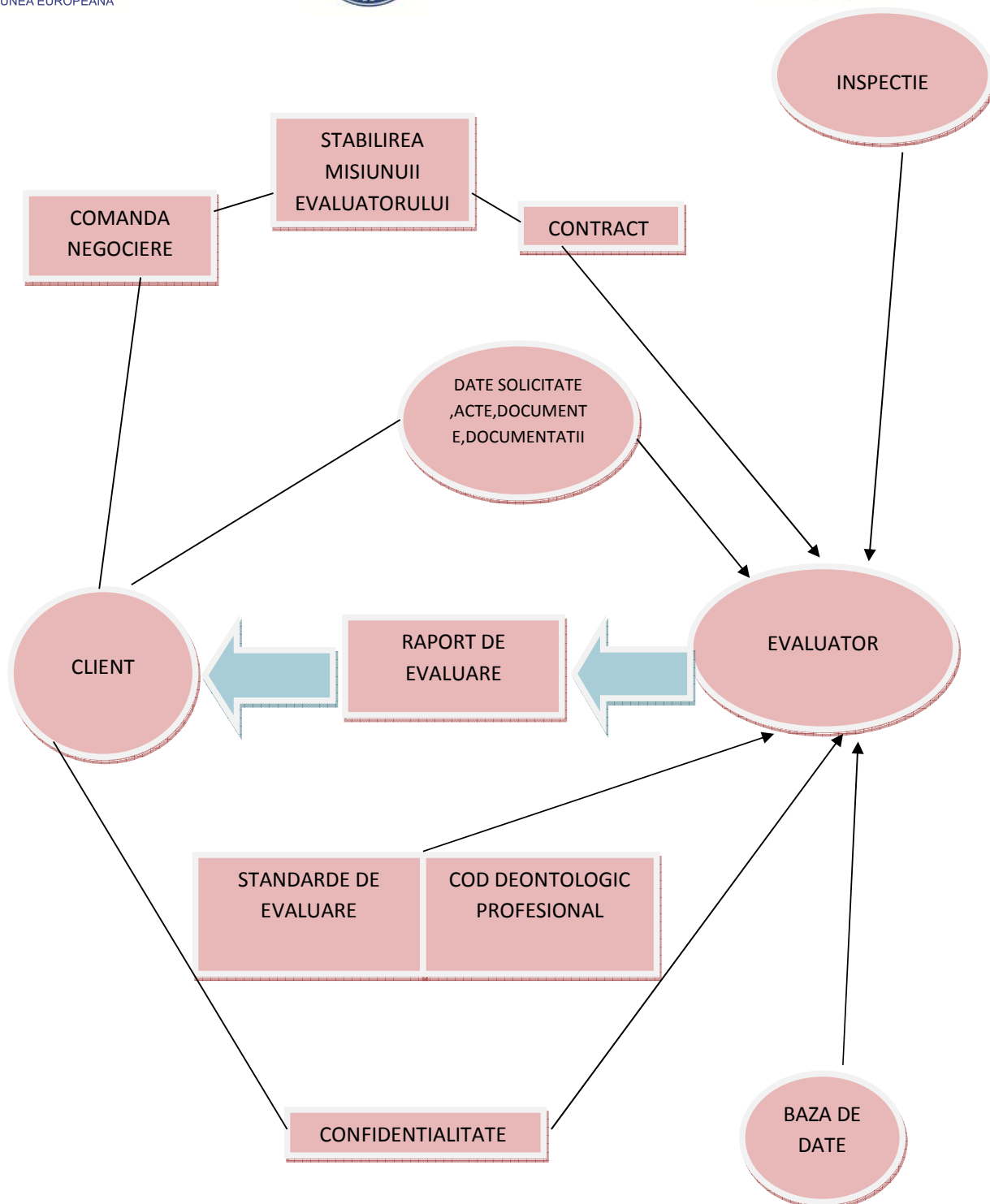

Potrivit prevederilor aceluiași act normativ, pentru a fi acceptate, documentele justificative trebuie să cuprindă următoarele elemente principale:

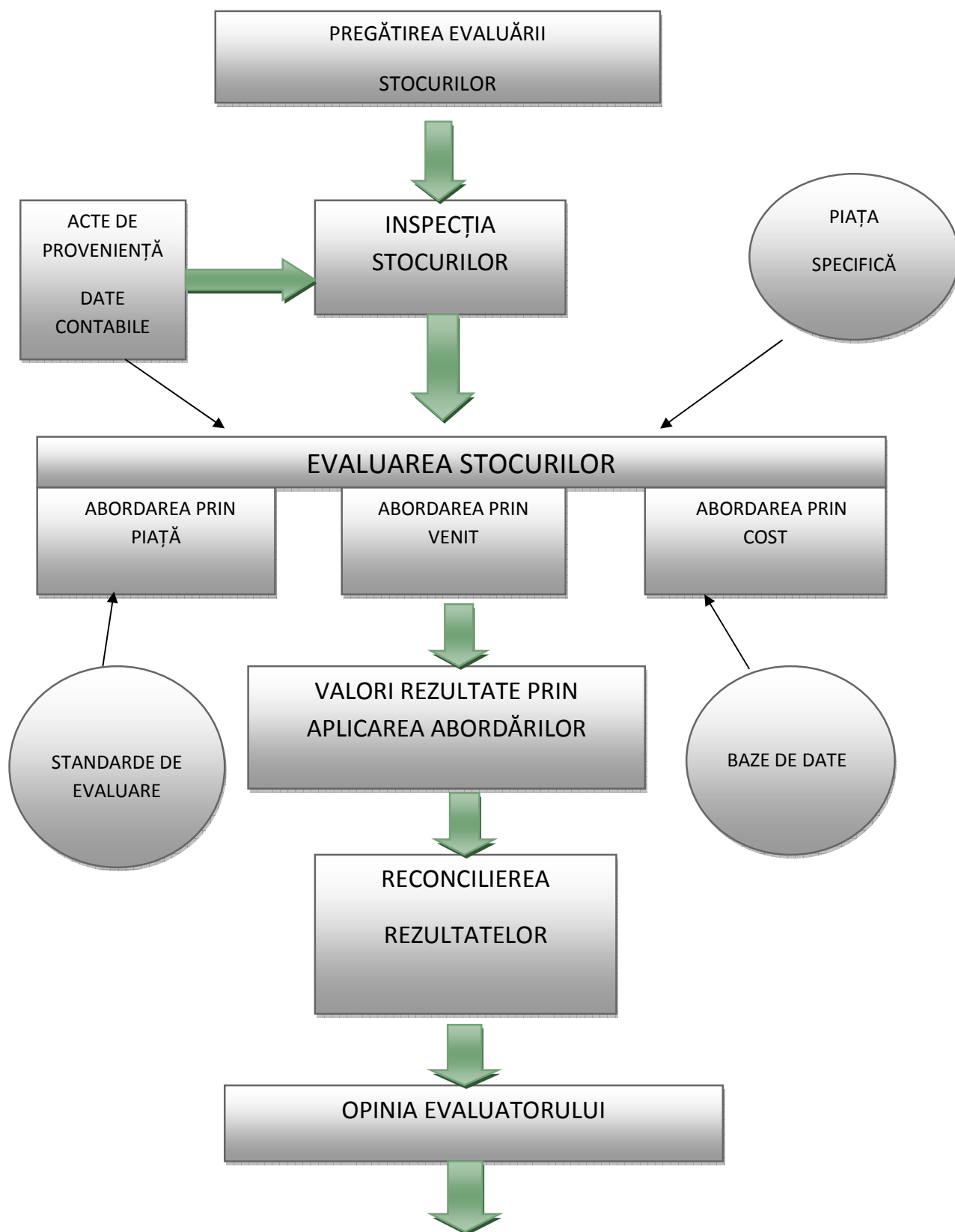
- denumirea documentului;
- denumirea/numele și prenumele și, după caz, sediul persoanei juridice/adresa persoanei fizice care întocmește documentul;
- numărul documentului și data întocmirii acestuia;
- menționarea părților care participă la efectuarea operațiunii economico-financiare, atunci când este cazul;
- conținutul operațiunii economico-financiare și, atunci când este necesar, temeiul legal al efectuării acesteia;
- datele cantitative și valorice aferente operațiunii economico-financiare efectuate, după caz;
- numele și prenumele, precum și semnăturile persoanelor care răspund de efectuarea operațiunii economico-financiare.

Alături de aceste elemente, în cuprinsul oricărui document emis de o societate trebuie să se menționeze și informațiile prevăzute de legislația din domeniu, respectiv forma juridică, codul de identificare fiscală și capitalul social, după caz.

Procesul de evaluare cuprinde mai multe etape care sunt reprezentate schematic în figura de mai jos :

Valoarea de vânzare forțată : acest termen este utilizat în situațiile în care un vânzător este constrâns să vândă fără a avea la dispoziție o perioadă adecvată de marketing

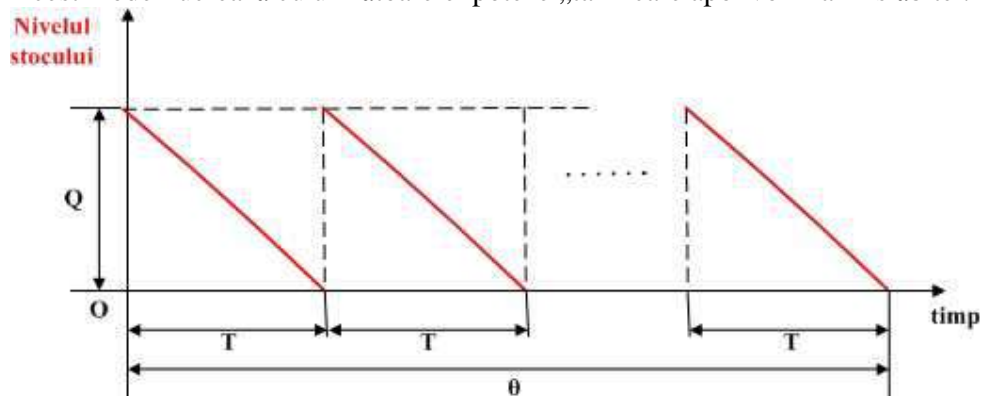

RAPORT DE EVALUARE

Modele deterministe de stocare a mărfurilor :

1. Model de stocare cu aprovizionare instantanee, fără lipsă de stoc (Wilson)

Acest model lucrează cu următoarele ipoteze „tari” care apoi vor mai fi slăbite :

Modelul Wilson

În procesul de inventariere a stocurilor trebuie avute în vedere elemente specifice, respectiv:

Stabilirea stocurilor faptice se face prin numărare, cântărire, măsurare sau cubare, după caz. Bunurile aflate în ambalaje originale intacte se desfac prin sondaj, acest lucru urmând a fi menționat și în listele de inventariere respective.

La lichidele a căror cantitate efectivă nu se poate stabili prin transvazare și măsurare, conținutul vaselor - stabilit în funcție de volum, densitate, compoziție etc. - se verifică prin scoaterea de probe din aceste vase, ținându-se seama de densitate, compoziție și de alte caracteristici ale lichidelor, care se constată fie organoleptic, fie prin măsurare sau probe de laborator, după caz.

Materialele de masă ca: ciment, oțel beton, produse de carieră și balastieră, produse agricole și alte materiale similare, ale căror cântărire și măsurare ar necesita cheltuieli importante sau ar conduce la degradarea bunurilor respective, se pot inventaria pe bază de calcule tehnice.

În listele de inventariere a materialelor prevăzute la alineatele precedente se menționează modul în care s-a făcut inventarierea, precum și datele tehnice care au stat la baza calculelor respective.

Bunurile cu un grad mare de perisabilitate se inventariază cu prioritate, fără a se stânjeni consumul/comercializarea imediată a acestora.

Comisia de inventariere are obligația să controleze toate locurile în care pot exista bunuri care trebuie supuse inventarierii.

Toate bunurile ce se inventariază se înscriu în listele de inventariere, care trebuie să se întocmească pe locuri de depozitare, pe gestiuni și pe categorii de bunuri.

Pentru bunurile depreciate, inutilizabile sau deteriorate, fără mișcare ori greu vandabile, comenzi în curs, abandonate sau sistate, se întocmesc liste de inventariere distincte sau situații analitice separate, după caz.

Determinarea stocurilor faptice se face astfel încât să se evite omiterea ori inventarierea de două sau de mai multe ori a acelorași bunuri. Bunurile aflate în expediție se inventariază de către entitățile furnizoare, iar bunurile achiziționate aflate în curs de aprovizionare se inventariază de entitatea cumpărătoare și se înscriu în liste de inventariere distincte.

Principalele metode de analiză a stocurilor sunt următoarele :

- a)Metoda costului mediu ponderat (CMP)
- b)Metoda primei intrări – primei ieșiri (FIFO)
- c)Metoda ultimei intrări – primei ieșiri (LIFO)
- d)Metoda costului standard
- e)Metoda următorul întart – primul ieșit (NIFO)
- f)Metoda prețului de vânzare

a)Metoda costului mediu ponderat (CMP)

Costul mediu ponderat unitar poate fi calculat fie după fiecare întărare , sau fie lunar , ca raport între valoarea totală a stocului inițial + cantitățile intrate . Avem relația : $CMP = \frac{\text{ȘI} + \text{VI}}{\text{Qex} + \text{QI}}$

ȘI – valoarea stocurilor inițiale

VI – valoarea intrărilor de stocuri

Qex – cantitatea stocului existent inițial

QI –cantitatea intrată

b)Metoda primei întărări – primei ieșiri (FIFO)

Analiza stocurilor de mărfuri de face prin evaluarea tuturor bunurilor la costul de achiziție a primei întărări.

Pe masura epuizării loturilor , toate bunurile ieșite din gestiune se evaluează la costul de achiziție sau de producție a lotului următor , în ordine cronologică .

Avantajele metodei FIFO :

- Este o metodă simplă și ușor de aplicat ;
- Stocurile finale sunt evaluate la valorile cele mai recente și sunt , deci , mai aproape de realitatea economică .

Dezavantajele metodei FIFO :

- Ieșirile din stoc sunt subevaluate în perioadele de inflație ceea ce conduce la minimizare a cheltuielilor și la o supraevaluare a rezultatelor finale;
- Ieșirile din stoc sunt supraevaluate în perioadele de scădere a prețurilor și ca atare costurile se corelează cu o oarecare întârziere cu variațiile de preț .

c)Metoda ultimei întârări – primei ieșiri (LIFO)

Potrivit acestei metode de analiză , bunurile iese din gestiune se evaluează la costul ultimei achiziții .Pe masura epuizării lotului , bunurile din gestiune se evaluează la costul de achiziție a lotului anterior , în ordine cronologică.

Avantajele metodei LIFO:

- ✓ Ieșirile din stoc se evaluează la costurile cele mai recente ;
- ✓ În perioadele de inflație ,consumurile sunt supraevaluate , în comparație cu metoda FIFO, ceea ce duce la o diminuare a rezultatului final , deci la o micșorare a impozitului pe profit ;
- ✓ Fenomenul invers se produce în perioadele de scădere a prețurilor .

Dezavantajele metodei LIFO :

-Costurile se corelează cu variațiile de preț iar stocul este subevaluat în caz de depreciere monetară;

-În perioadele de creștere a prețurilor ,acestea pot crește ceea ce poate duce la o majorare a rezervelor însă dacă se produc întârzieri de lichidare se pot produce dereglări .

d)Metoda costului standard

Înregistrarea șocurilor se poate face și la costuri standard , pe baza prețurilor medii ale bunurilor

Respective , cu condiția evidențierii distincte a diferențelor de preț față de costul de achiziție sau de producție ,în funcție de caz.

Acestea se actualizează periodic , în principal cel puțin odată pe an .Scopul acestei metode este de a obține simplu și rapid o evaluare în timp real a ieșirilor de stocuri .

Avantaje :

- Costurile prestabilite servesc atât la înregistrarea ieșirilor cât și a intrărilor de stoc , simplificând în acest mod calculația.
- Costurile sunt cunoscute pe durata unui exercițiu financiar complet ;
- Valoarea stocurilor la sfârșitul perioadei poate fi repede cunoscută;
- Costurile prestabilite sunt și baza controlului de gestiune .

Dezavantaje:

- Costurile utilizate nu sunt costuri reale ;
- La închiderea exercițiului financiar este necesară o apropiere între rezultatele analitice și cele financiare pentru corectarea diferențelor

e) Metoda următorului intrat – primul ieșit (NIFO)

Prin aplicarea acestei metode, ieșirile sunt evaluate la costul ultimei intrări sau al ultimului lot produs. Ieșirile sunt estimate la valoarea de înlocuire, caz în care este necesară reevaluarea stocului final pentru a nu se obține un șold negativ.

Avantaje :

- Valoarea ieșirilor este cunoscută pe întreaga perioadă de gestiune;
- Costul de înlocuire reprezintă un cost economic, metoda fiind recomandată în perioadele de inflație dar și pentru unutilitățile ce folosesc bunuri perisabile.

